Sürdürülebilir Bütçe Açıkları: Türkiye için bir uygulama

Dr. FERDA HALICIOĞLU
İ.Ü. İktisat Fakültesi

Bölüm 1: Giriş

Kamu açıklarının finansmanında en çok uygulanan borçlanma politikasının bir üst sınırının olup olmadığı konusunda ekonomistler arasında tam bir uyum olduğu söylenemez. Bu konuda literatürde çeşitli kantitatif çalışmalar mevcuttur. Bu kantitatif çalışmaların önemli bir kısmı ekonometrik ağırlıklıdır. Bir kısmı ise bütçe gelir gider dengesini oluşturan eşitlikler üzerine kurulu matematiksel modellerdir.

Bu çalışmada Joines (1990) tarafından önerilen ve sürdürülebilir bütçe açıklarını ölçmede kullanılan model, 1998 program bütçe hedefleri de gözönüne alınarak Türkiye için uygulanacaktır. Çalışmanın kapsamı sadece bütçe açıklarını ve bunların sürdürülebilir olup olmadığı ile sınırlıdır. Bu nedenle bütçe açıklarının ve özellikle de sürdürülebilir olmayan bütçe açıklarının nedenleri ile mal ve para piyasaları üzerindeki etkileri bu çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur. Çalışmanın 2.bölümünde bütçe açıklarının sınırlarını belirlemede kullanılacak Joines (1990) modeli kısaca özetlenecektir. 3.bölümde Türkiye için sürdürülebilir bütçe açıklarının mümkün olup olmadığı çeşitli varsayımlar ve hedefler çerçevesinde sorgulanacaktır. Son bölümde ise genel bir değerlendirme yapılacaktır.

Bölüm 2: Sürdürülebilir Bütçe Açığı

Bütçe açıklarının üst sınırının ne olması konusunda ekonomistler arasında tam bir görüş birliği mevcut değildir. Bu konuda çeşitli görüşler ileri sürülmektedir. Ama genelde uzlaşma sağlanılan nokta ise hükümetlerin borçlanmalarının üst sınırından çok belli bir oranda istikrara kavuştuğu sanılan borç/gelir rasyosunun artış hızı kadar bir hızda borçlanılmasıdır. Üzerinde uzlaşılan bu noktaya yatırımcılar açısından da bakarak varabiliriz. Şöyle ki, yatırımcılar kişilere ve kurumlara borç verirken belirli kriterlere ve rasyolara bakarlar. Bu kriterler arasında en önemlileri ise önerilen faiz oranları, kişi ve hükümetlerin gelirleri, faiz ve ana paraların ödenmemesi riski, vb. Kişiler ve hükümetler borç alırken aynı kriterlere göre değerlendirilmelerine karşın hükümetlerin kişilere göre çok ayrıcalıklı avantajları vardır. Örneğin bireylerin borç alma süreleri ömürleri ile sınırlı iken, hükümetlerin borç alma süreleri teorik olarak sonsuzdur. Dolayısıyla, hükümetler ana paraları ödemeden sürekli faiz ödemeleri ile borçlarını idare ettirme şansına sahiptirler. Böylece sürekli olarak borçla yaşayan bir organizasyon haline gelirler. Hükümetlerin temel gelirlerini ise vergiler oluşturduğu için ve de vergilerini milli gelir üzerinden aldıkları için bir ülkenin borçlanma kapasitesi, milli gelirindeki artış miktarı kadar artacaktır. Hükümetlerin borçlanmalarındaki temel faktör ise gelirleri ve giderleri arasındaki farktır, bütçe açığı olarak da ifade edilen bu olguyu aşağıdaki şekilde ifade edebiliriz.

$$(1)\ G_t + r_t B_{t-1} = T_t + (B_t - B_{t-1})$$

Burada, G_t t dönemindeki reel faiz ödemeleri dahil hükümet harcamalarını, T_t t dönemi reel vergi gelirlerini, B_t t dönemi sonunda vadesi gelen reel borç stoğu ve r_t t dönemi reel faiz oranlarını göstermektedir. Eşitlik (1)'den t dönemi sonundaki reel faiz ödemeleri dahil reel bütçe açıklarını (D_t) aşağıdaki gibi yazabiliriz.

$$(2)\ D_t = G_t + r_t B_{t-1} - T_t = B_t - B_{t-1}$$

Eşitlik (2)'ye göre reel bütçe açığı, reel borçlanma miktarına eşittir. Diğer yandan hükümetin borç almak için önerdiği reel faiz oranlarının milli gelirin büyüme hızını aşması durumunda borç/gelir rasyosunun sınırsız bir şekilde yükselebileceği görüşü mevcuttur. Fakat bu oranın yüksekliği ölçüsünde ödememe riski artacaktır. Ya da hükümet mevcut borçlarının değerini enflasyon yaratarak düşürmek yoluna gidebilecektir. Böyle bir durumun olması olasılığına karşın ise yatırımcılar borç/gelir rasyosunu sınırlamak için, bu rasyonun artış hızının milli gelir büyüme hızından daha fazla artmamasına dikkat edebilirler. Böyle bir sınırlama ise hükümetin bütçe açıklarını sürekli olarak borçlanarak kapatma politikasını ciddi bir şekilde sınırlayabilir. Dolayısıyla hükümet sürdürülebilir bir bütçe açığı kısıtına kendisini ayarlamak zorunda kalabilir. Bu durumda sürdürülebilir açığının miktarını milli gelire olan oranı şeklinde aşağıdaki biçimde yazabiliriz.

Burada, D reel sürdürülebilir bütçe açığı miktarını, Y reel milli geliri, g_Y reel milli gelirin büyüme hızını ve B'de reel toplam borç miktarını göstermektedir. (3) nolu eşitlikte önemli olan nokta ise istikrarlı olduğu varsayılan bir borç/gelir oranını tespit etmektir. Böyle bir istikrarlı borç/gelir oranı tespit edildiğinde ise sürdürülebilir bütçe açığı miktarı hesaplanabilir. Bu bölümde özetlenmeye çalışılan model Joines (1990)'da ayrıntılı bir şekilde yer

almaktadır. Bakınız, Joines (1990), ss.2-8.

Bölüm 3: Türkiye İçin Sürdürülebilir Bir Bütçe Açığı Uygulaması

2. bölümde kavramsal olarak tanıtılan sürdürülebilir bütçe açığı kavramının bir uygulaması 1998 program bütçesi hedefler için aşağıda yapılmıştır. Bu uygulama öncesi Joines (1990) modelinde Türkiye için bazı değişiklikler yapılmıştır. 2. bölümde eşitlik (3)'te belirtilen B/Y oranı yerine Kamu Kesimi Borçlanma Gereği (KKBG)/GSMH oranı kullanılmıştır. Bunun temel nedeni B/Y oranının çok uzun dönemde istikrarlı olabileceği varsayılır. Kısa dönemde de istikrarlı olup olmadığı ise bilinmemektedir. Diğer yandan Temizel (1997)'de vurguladığı gibi, B/Y oranı Türkiye'nin diğer gelişmiş ülkelere göre düşük bir düzeyde olmasına karşın (1991-1996 ortalaması %52.2) borçların vadesi kısa olduğu için sorun yaratmaktadır (Temizel, 1997: 7-13). Yine, Temizel (1997)'de belirtildiği gibi, KKBG/GSMH'nin belli bir düzeyi aşması durumunda, devlet istese de bu açığı finanse edemez hale gelmekte, borçta ısrar edilmesi durumunda ise faiz hadleri aşırı yükselmektedir (Temizel, 1997: 11). Bu nedenledir ki, Türkiye için önemli olan istikrarlı bir KKBG/GSMH oranına sahip olmaktır.

i) Data

Sürdürülebilir bütçe açığı kavramının uygulaması için 1998 program bütçesinde yeralan makro değişkenler bazı düzenlemelerle bu uygulamada kullanılmıştır. İstikrarlı olduğu varsayılan KKBG/GSMH oranı aşağıdaki tablo kullanılarak elde edilmiştir.

Tablo 1: KKBG / GSMH (%)

1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997*	1998**
7.4	10.2	10.6	12	7.9	5.2	9	8.6	8.8

Kaynak: Temizel (1997), s.11.
* Finans Dünyası (Mayıs 1998) s.105.
**1990-1997 ortalaması.

Tablo 1'den görüleceği üzere, KKBG/GSMH'nin 8 yıllık ortalaması %8.8 civarındadır. Bu oranının kısa dönemde değişmeyeceğini varsayarak, Türkiye için istikrarlı bir KKBG/GSMH oranının oluştuğunu ileri sürülebiliriz. Kuşkusuz ilerdeki senaryolarda bu oranının aşağı çekilmesi de vurgulanacaktır.

Tablo 2: Konsolide Bütçe Açığı / GSMH (%)

1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998*
-5.2	-4.3	-6.7	-3.9	-4	-8.2	-9	-8.1

Kaynak: Temizel (1997), s.30.
* 1998 Program Bütçe Hedefleri.

Diğer yandan faiz ödemelerini içeren konsolide bütçe açıklarının GSMH'ye oranları ise Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 3: 1998 Yılı Bütçe Hedefleri (%)

Büyüme (GSMH)	3
GSMH Deflatörü	64
TEFE (Ortalama)	64
TEFE (Yılsonu)	50

Kaynak: Temizel (1997), s.21.

Türk hükümeti yukardaki bütçe açığı hedefine ulaşabilmek için çeşitli temel makro ekonomik değişkenler içinde hedefler belirlemiştir. Çalışmanın içeriği açısından sadece bir kısmı Tablo3'de özetlenmiştir.

Hesaplamalarda kolaylık sağlamak açısından 1998 yılı tahminini GSMH'sı ABD doları cinsinden ifade edilmiştir. 1998 yılı GSMH'sını dolar cinsinden tanımlamak için, 1997 yılında 28,999,030 milyar TL olarak gerçekleşen cari GSMH, 1997 yılında 148,510 TL olan yıl içi (TL/$) kuruna bölünmüştür 1997 yılı için yaklaşık 201 milyar dolar olarak hesaplanan GSMH önce 1998 bütçesinde öngörüldüğü gibi %3, daha sonra da DPT 7. BYKP çerçevesinde öngörüldüğü gibi yaklaşık %5 ve %7oranlarında artırılmıştır. DTP'nin 7. BYKP'nında öngördüğü reel büyüme oranları ortalama yıllık %5.5 veya %7.1 dir. (DPT VII. BYKP, 1995:170-171)

Tablo 4: GSMH Değerleri

Reel Büyüme Oranı (%)	3	5	7
GSMH (1998, Milyar $)	201	205.5	209.4

Tablo 4'de yukarıdaki varsayımlara göre 1998 için tahmin edilen dolar bazlı GSMH değerleri verilmiştir.

Son olarak enflasyon oranlarının kısa dönemli seyrini görmek açısından Tablo 5 hazırlanmıştır.

Tablo 5: Toptan Eşya Fiyatlarının Yıllık Artış Oranları (TEFE, %)

1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998*
52.3	55.3	62.1	58.4	120.7	88.5	75.9	92.5	50

Kaynak: Temizel (1997), s.11.
* 1998 Program Bütçe Hedefleri.

Sürdürülebilir bütçe açığı için yapılan uygulamalar yapılırken ayrıca şu noktalar göz önüne alınmıştır. Konsolide bütçe açıkları içinde üç sosyal güvenlik kurumu (Emekli Sandığı, S.S.K ve Bağ-Kur) için yapılan transfer harcamaları ile katma bütçeli idareler için ayrılan ödenekler yer almaktadır. Buna karşın 1998 yılı özelleştirme gelirleri kapsam dışı tutulmuştur.

ii) Uygulama

1998 yılı program bütçe hedeflerinin gerçekçi olup olmadığı diğer bir deyişle bütçe açıklarının sürdürülebilir bir düzeyde olup olmadıkları aşağıda yer alan tabloda sorgulanmaktadır. Yapılan bu tahminlerin 2. bölümde yapılan teorik açıklamalar ve kullanılan veriler açısından

Tablo 6: 1998 Yılı Bütçe Açığı Tahminleri

		Açıklama	
1	KKBG / GSMH	0.088	
2	GSMH (Milyar $)	201	
3	Hedef Borçlanma Düzeyi	17.68	2
4	Reel Büyüme Oranı	0.03	
5	Reel Bütçe Açığı	0.5312	
6	Enflasyon Ayarlaması	11.13	1.92
7	Hedef Nominal Bütçe Açığı	11.66	11
8	Senyoraj Geliri	7.04	#NAME?
9	Geleneksel Nominal Hedef Bütçe Açığı	18.715	
10	Karşılaştırma Rasyosu	0.098	4.5
11	Sonuç	(-)	

geçerli olduğu gerçeği unutulmamalıdır.

Tablo 6'da yapılan işlemleri adım adım şöyle açıklayabiliriz. 1. adımda Türkiye için kısa dönemde istikrarlı olduğu kabul edilen KKBG/GSMH rasyosunun 1998 yılında da aynı olacağı varsayılarak işleme kondu. 2. adımda 1998 yılı tahminini dolar bazlı GSMH değeri kullanıldı. 3. adımda 1998 yılı hedef borçlanma miktarının KKBG/GSMH rasyosu kadar olması gerektiği ortaya kondu. Böylece istikrarlı olduğu varsayılan KKBG/GSMH oranı korunmuş oldu. 4. adımda 1998 program bütçesinde öngörülen reel büyüme oranı yer almaktadır. 5. adımda reel bütçe açığının sürdürülebilir olması için, bu açığın reel büyüme oranı kadar olması ortaya konulmaktadır. 6. adım enflasyon oranı kadar hedef nominal borçlanma miktarının artacağını göstermektedir. Bu adımda kullanılan enflasyon oranı 1998 program bütçede hedeflenen yıl içi TEFE ortalaması olan %64 oranı olmuştur. 7. adımda hedef nominal bütçe açığı miktarı, reel bütçe açığı ve enflasyon ayarlaması yapılarak elde edilen nominal bütçe açığının toplanması sonucu bulunmuştur. 8. adımda Türk hükümetinin 1998 yılı için tahmini senyoraj gelirinin miktarı verilmiştir. Senyoraj bütçe açıklarının kapatılmasında kullanılacak enflasyonist bir finans aracıdır. Şöyle ki; Merkez Bankası kamu borçlarını açık piyasa işlemleri ile para basarak finanse edebilir. Geleneksel bütçelerde senyoraj gelirleri yer almamasına karşın senyoraj gelirleri ile hükümetlerin önemli ölçüde gelir elde ettikleri de bir gerçektir. Bütçe açıklarının senyoraj geliri ile kapatılması ise sadece mevcut bütçe açıklarının muhasebe anlamında kapatıldıklarını gösterir. Bu nedenle geleneksel bütçelerde belirtilen hedef nominal bütçe açıklarına ulaşmak için senyoraj gelirlerinin de nominal bütçe açıklarına eklenmeleri gerekir. 1998 yılında Türk hükümetinin elde edeceği senyoraj gelirlerinin 1998 GSMH'sının yaklaşık %3.5'i civarında olacağı varsayılmıştır. Bu varsayım ise Halıcıoğlu (1998)'de yer alan 1970-1997 senyoraj geliri/GSMH ortalaması dikkate alınarak yapılmıştır. Bakınız Halıcıoğlu (1998) s. 6-10. 9. adımda hedef nominal bütçe açığı miktarı geleneksel bütçelerde olduğu gibi 7. ve 8. adımların miktarlarının toplanması ile bulunmuştur. 9. adım bize hedef borçlanma miktarı ile hedef bütçe açığı miktarının mutlak olarak karşılaştırılması imkanını vermektedir. Tablodan da anlaşılacağı gibi tahmin edilen konsolide bütçe açığı yıl sonunda 18.7 milyar $'a ulaşırken hükümetin kendisine hedef olarak 17.68 milyar $ bir borçlanma seçmesi gerekliliği ortaya konmuştur. 10. adımda bir karşılaştırma rasyosu yer almaktadır. Bu rasyo tahmin edilen hedef nominal bütçe açığının dönem sonu milli gelire oranını vermektedir. 10. adımda elde edilen bu rasyonun istikrarlı olduğu varsayılan KKBG/GSMH rasyosundan büyük olması durumunda ise bu tür bir bütçe açığının sürdürülebilir bir nitelikte olamayacağı görüşü kabul edilir. 11. adımda ise 10. adımda varılan yargının diğer bir anlatımı pozitif ve negatif işaretleri ile yapılmaktadır. Pozitif işaret Türk hükümetinin kendisine hedef seçtiği bütçe açığının gerçekçi olduğunu dolayısıyla bu tür bütçe açıklarının sürdürülebilir nitelikte olduğunu göstermektedir. Buna karşın negatif işaret ise tersi bir durumun söz konusu olduğunu gösterir.

Bu tablo ile ayrıca Türk hükümetinin 1998 program bütçede hedeflediği konsolide açığı/GSMH oranının gerçekçi olup olmadığı da test edilebilir. Bunun için 10. adımdaki rasyo ile hükümetin 1998 program bütçede öngördüğü rasyo karşılaştırılabilir. Örneğin 10. adımda tahmin edilen konsolide bütçe açığı / GSMH oranı %9.8 iken hükümet bunu %8.1 olarak hedeflemiştir. Dolayısıyla hükümetin öngörüsü bu çalışmanın tahminlerine göre gerçekçi değildir. Diğer bir deyişle bu çalışmaya göre hükümet öngörülenden daha fazla bir bütçe açığı ile karşı karşıya kalacaktır.

iii) Senaryolar

1998 yılı bütçe açıklarını sürdürülebilir olup olmadığı farklı büyüme ve enflasyon oranları dikkate alınarak da test edilebilir. Böylece hükümetin sürdürülebilir bir bütçe açığı için büyüme ve enflasyon gibi temel makro değişkenlere yönelik seçimini sürdürülebilir bütçe açığı değişkenleri çerçevesinde yapmasına olanak sağlamış oluruz.

Tablo 7'de yer alan 3 değişik kolon sonuçları üç değişik büyüme ve enflasyon oranlarına göre konsolide bütçe açıklarını tahmin etmektedir. Tablo 7'nin birinci kolonu; reel büyümenin %3, enflasyonun %50 oranında hedeflenmesi durumunda karşılaşılabilecek bütçe açığının sürdürülebilir olup olmadığını sorgulamaktadır. 2. kolonda bu durum büyüme için %5, enflasyon için %75 oranları dikkate alınarak yapılmıştır. Son kolonda ise büyüme oranı

Tablo 7: 1998 Yılı Bütçe Açığı Senaryo Tahminleri

				Açıklama
1	KKBG / GSMH	0.088	0.088	0.088	
2	GSMH (Milyar $)	201	205.5	209.4	
3	Hedef Borçlanma Düzeyi	17.68	18.08	18.42	2
4	Reel Büyüme Oranı	0.03	0.05	0.07	
5	Reel Bütçe Açığı	0.53	0.9	1.28	12
6	Enflasyon Ayarlaması	8.84	13.56	15.65	
7	Hedef Nominal Bütçe Açığı	9.37	14.46	16.93	11
8	Senyoraj Geliri	7.04	7.19	7.329	
	Geleneksel Nominal Hedef Bütçe Açığı	16.41	21.65	24.25	15
10	Karşılaştırma Rasyosu	0.081	0.105	0.115	4.5
11	Sonuç	(+)	(-)	(-)	

Not: Tabloda 1. kolon 1. senaryoya göre, 2. kolon 2. senaryoya göre, 3. kolon 3. senaryoya göre düzenlenmiştir.

%7 ve enflasyonun %85 olması durumunda bütçe açıklarının oranı tahmin edilmiştir. Tablo 7'den de görüleceği üzere senaryo 1 uygulandığında karşılaşılan bütçe açığı miktarı bu çalışmada öne sürülen türde bir sürdürülebilir bütçe açığı miktarıdır. Bu sonucu hükümetin program bütçesi konsolide bütçe açığı ile karşılaştırdığımızda da bulduğumuz sonucun anlamlı olduğunu görmekteyiz. Türk hükümetinin 1998 konsolide bütçe açığı/GSMH hedefi %8.1 iken 1.kolon 10.adımda bulunan rasyonun değeri de %8.1 olmuştur. Buna karşın 2. ve 3.kolonlarda ulaşılan sonuçlar, Türk hükümetinin konsolide bütçe açığı hedeflerinin hazırlanan senaryolar çerçevesinde gerçekçi olmadığını ortaya koymaktadırlar. Çünkü son iki durumda da bütçe açık tahminleri hedef bütçe açıklarından daha fazla gerçekleşmektedir.

Bölüm 4: Genel Değerlendirme

Bu çalışmada sürdürülebilir bütçe açığı kavramının Türkiye için bir uygulaması yapılmıştır. Kamu açıklarının sürdürülebilir olup olmamasının diğer makro ekonomik değişkenler üzerinde çok önemli etkilerde bulunduğu gerçeği dikkate alındığında kamunun kendisine daha gerçekçi bütçe hedefleri seçmesi gereği de ortaya çıkmaktadır. 1998 yılı bütçesi için yapılan tahminde bütçe açıklarının sürdürülebilir olmaktan çıktığı görülmüştür. Gerçi tahmin edilen bütçe açığı hedef bütçe açığından oransal olarak çok büyük olmamasına karşın, bütçede ekstra borçlanma ihtiyacının ortaya çıkması reel faizleri üzerinde yukarıya doğru ciddi bir baskı oluşturma ihtimali mevcuttur. Ya da hükümetin enflasyonist bir finansman politikası uygulayarak, mevcut bütçe açıklarını azaltma yoluna gitme ihtimali vardır. Bununda mevcut gelir dağılımı üzerindeki etkisinin negatif olacağı bilinmektedir.

Türkiye'de kamu açıklarının sürdürülebilir olmaktan çıktığı yolundaki diğer bir önermede Kirmanoğlu (1995) tarafından ortaya konmuştur. Kirmanoğlu (1995) bunun temel nedeni olarak reel borç faizlerinin artış hızının reel kamu gelirleri artış hızından yüksek olmasına bağlamaktadır (Kirmanoğlu, 1995:67).

Bu çalışma kapsam açısında sadece Türkiye'nin sürdürülebilir bir bütçe açığının olup olmadığını ortaya koymaya yönelik olduğu için, sürdürülemeyen bütçe açıklarının nedenleri ile mal ve para piyasalarındaki direkt etkileri ortaya konmamıştır.

REFERANSLAR

BARRO, R.J. (1979), "On the Determination of the Public Debt", Journal of Political Economy, 87, 940-971.

DARBY, M.R., GILLINGHAM, R. ve GREENLESS, J.S. (1991) "The Impact of Government Deficit on Personal and National Saving Rates", Contemporary Policy Issues, 9, 39-55.

DPT, (1995) Devlet Planlama Teşkilatı VII. BYKP, DPT Basımevi, Ankara.

EISNER, R. ve PIEPER, P.J. (1984), "A New View of the Federal Debt and Budget Deficits", American Economic Review, 74, 11-29.

FİNANS DÜNYASI, Aylık Finans Dergisi, Mayıs 1998.

HALICIOĞLU, F. (1998), "Active and Passive Seigniorage Revenues: The Case for Turkey 1970-1997", ODTÜ 2. İktisat Kongresi İçin Hazırlanan Tebliğ, 9-12 Eylül 1998, ODTÜ, Ankara.

HAMILTON, J.D. ve MARJORIE, A.F. (1986), "On the Limitations of Government Borrowing: A Framework for Empirical Testing", American Economic Review, 76, 808-819.

JOINES, D.H. (1990), "How Large a Federal Deficit Can We Sustain?", Contemporary Policy Issues, 9, 1-11.

KİRMANOĞLU, H. (1995), Kamu Açıkları ve Kamu Borçları "Teori ve Türkiye Üzerine Bazı Gözlemler" İçinde İ.Önder, H.Kirmanoğlu ve Y.Kartallı Ortak Eseri. Türk Harb-İş Sendikası, Ankara.

McCALLUM, B.T. (1984), "Are Bond-Financed Deficits Inflationary? A Ricardian Analysis", Journal of Political Economy, 92, 123-135.

ÖNER, E. (1994), "Cumhuriyet Dönemi Türk Bütçeleri (1924-1993)", İ.Ü. Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, Otuzaltıncı Seri, Cumhuriyet'in Yetmişinci Yılı Özel Sayısı, 78, 9-44.

TANNER, E. ve LIU, P. (1994), "Is the Budget Deficit "too Large"?: Some Further Evidence", Economic Inquiry, 32, 511-518.

TREHAN, B. ve WALSH, C.E. (1988), "Common Trends, The Government's Budget Constraint and Revenue Smoothing", Journal of Economic Dynamics and Control, 12, 425-444.

TEMİZEL, Z. (1997), "1998 Yılı Bütçe Sunuş Konuşması (TBMM Genel Kurul)", Maliye Dergisi, No:126, 3-49.